

Adı Soyadı:

No:

SÖZ VARLIĞINI GELİŞTİRME 1

1. **Karşılaştırma Bildiren İfadeler** : Varlıkların benzerlik ve farklılık unsurlarına göre değerlendirilmesine karşılaştırma denir.

Karşılaştırma bildiren ifadeler → Kadar, göre, dahi, hatta, farklı olarak, benzer olarak, aynısı, -den daha, en vb...

* Aşağıdaki ifadeleri uygun sözcüklerle tamamlayınız.

- Duygu teyzem **gibi** _____
- Tilki kargadan **daha** _____
- Zeynep'in okuduğu öykü kitabı **kadar** _____
- Kerem, Ahmet'ten **farklı olarak** _____
- _____ **en** sevmediğim hayvan yılanıdır.
- _____ **aynısı** Mustafa'da da var.
- _____ **benzer** çünkü ikisi de aynı renk ve modeldedir.
- Koyun at **kadar** _____
- Bilgisayar televizyondan **farklı olarak** _____
- Kerem'in oyuncağının **aynısı** _____

** Aşağıda verilen tümcelere uygun olarak karşılaştırma tümceleri yazınız.

Örnek : Tavşan, kaplumbağadan **daha** hızlı koşar.

- gibi : _____
- göre : _____
- kadar : _____
- -den, -dan daha : _____
- daha : _____
- farklı olarak : _____
- hatta : _____
- benzer olarak : _____
- aynısı : _____

2. **Betimleme** : Bir şeyi, göz önünde canlanacak biçimde, kendine özgü yönlerini belirterek söz ya da yazıyla anlatma, tasvir, başka bir deyişle, " *varlıkların, sözcüklerle resmini yapmaktır*" tır.

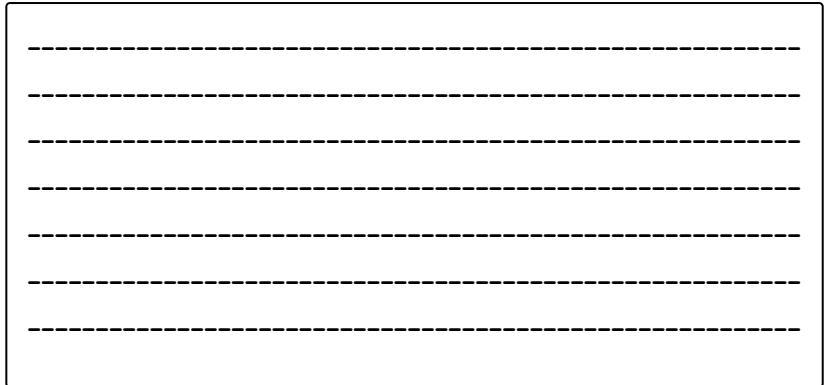
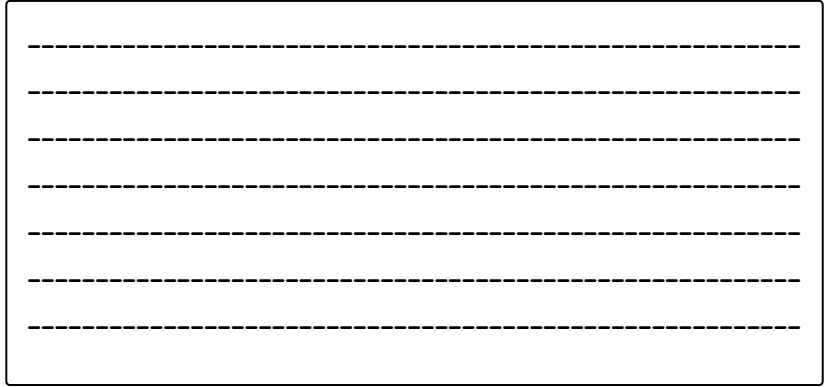
Betimleme tümcelerini nasıl bulunur? → Nasıl bir ortam? Nasıl bir insan? Nasıl bir varlık?

* Aşağıdaki betimlemeyi okuduktan sonra resmini verilen kutuya yapın.

" Akçakavakların, dişbudakların arasından geçerek yeşil çam ormanına giriyorum. Yoğun bir reçine kokusu duyuyorum. Çevrem yeşilin değişik tonlarıyla donanmış. Az ileride kalın gövdeli, yaşlı bir çam ağacı görüyorum. Altına oturup sırtımı ağaca yaslıyorum. Toprağın üzerinde battaniye gibi serili sarı, kırmızı ve eflatun renkli çiçeklerin kokusunu içime çekiyorum. Yakında akan derenin şırıltısını ve kuş cıvıltılarını duyuyorum. Gözlerimi kapatıp sessizce doğayla bütünleşiyorum. "

* Aşağıdaki görselleri dikkatle inceleyerek yandaki kutucuğa betimlemesini yazınız.

3. Farklı düşünmeye yönlendiren ifadeler : Tümcelerimizde anlatılan ifadeler, bazen başladığı gibi bitmez. Tümcemizin bir kısmındaki düşünce birden değişebilir.

Farklı düşünmeye yönlendiren ifadeler → ama, ancak, veya, fakat, ya da, buna rağmen, yalnız, yoksa...

* Aşağıdaki tümcelerde boş bırakılan yerlere "ama, fakat, veya, ya da, yalnız, buna rağmen, yoksa, ancak" ifadelerinden uygun olan herhangi birini yazınız.

- Cumartesi ----- pazar günü pikniğe gideceğiz.
- Kitabını oku ----- ödevini yap.
- Ege çok çalışmıştı ----- bu sınavı geçemedi.
- Anne bana oyuncak bebek ----- lego alır mısın?
- Resim yapmak ----- şarkı söylemek istiyorum.
- Elinde kalem ----- defter vardır.
- Derslerime çalışacağım ----- bana istediğim her şeyi alacaksınız.
- Seninle gelirim ----- benim dediğimi yapacaksın.
- Ablamı severim ----- arada sırada kavga ederiz.
- Dondurma yemesi yasaklandı; ----- yine de yedi.
- Bu güzel anımı ----- annemle paylaştım.
- Anadolu lisesine ----- fen lisesine gitmek istiyorum.
- Mantıyı çok severim ----- çok yiyince karnım ağrıyor.
- Ankara'ya daha erken varacaktık ----- yolda arabamız bozuldu.
- Bildiğin yoldan şaşma ----- karşıdakinin ne söylediğine de kulak ver.
- Kedimiz küçüktü ----- çok sevimliydi.
- Yüzmek ----- yürümek insan sağlığı açısından önemlidir.
- Bu işe başlıyorum ----- vaktinde bitiremeyebilirim.
- Yemek yaparım ----- bulaşıkları sen yıkarsın.
- Bana bir daha yalan söyleme ----- bir daha seninle konuşmam.
- İnanıp çalıştım ----- sınavdan düşük not aldım ----- pes etmeyeceğim.
- Biri hapşırırken elimle ağızımı kapatırım ----- hastalandım.
- Sevgi ----- saygı olmadan arkadaşlık yürümez.
- Gözlük ----- şemsiye olmadan güneşin altında oturmamalısın.

** Tabloda bulunan sözcük gruplarındaki farklılaşan ifadeleri eşleştiriniz.

1	Oyun oynuyordu		oysa geleceğini söylemişti.
2	Yemekte makarna vardı		ama canım pilav çekiyordu.
3	Futbol oynayacaktım		fakat içeride durmak istemiyordu.
4	Dışarıda kar yağıyordu		ancak ödevlerini yapmalıydı.
5	İsmet işe gelmedi		yalnız ayağım ağrıyordu.

** Tümcelerinin boş bırakılan yerlerini tamamlayınız.

- Televizyon izleyebilirsin fakat -----
- Erkenden yattı -----
- Öğretmenini dikkatle dinledi buna rağmen -----
- Arı tüm çiçekleri dolaştı fakat -----
- Sabah kahvaltısında çay ya da -----
- ----- ancak sürekli kar yağdı.
- ----- buna rağmen yoluna devam etti.
- ----- ya da İngilizce kursuna gideceğim.

1. Aşağıdakilerden hangisi konuşurken ya da yazarken farklı düşünmeye yönlendiren ifadelerden **değildir**?

- A. çünkü B. ama
C. veya D. Ancak

2. Aşağıdaki tümcelerinin hangisinde "farklı düşünmeye yönlendiren" ifade kullanılmıştır?

- A. Bir düğünün en mutlu kişileri gelin ve damattır.
B. Yaz tatilinde okumak için kitap aldım.
C. Senin ne düşündüğünü bilemem ama ben bu rayı çok sevdim.
D. Bilgisayarım bozuldu, tamirciye götürmem gerek.

3. "Aldığım yüzükler parmağıma dar geliyor ...."

Tümcesinin devamında, aşağıdaki ifadelerden hangisi getirilirse düşünce farklı yönde sürdü - rülmüş olur?

- A. neden takayım ki hâlâ?
B. ama takmaya devam ediyorum.

C. bu yüzden beni bunaltıyor.
D. kuyumcuya götürüp genişletmem lazım.

4.

"Tekin'le Selin yeşil ışık yandığından karşıdan karşıya geçiyorlar ...."

Yukarıdaki tümce hangisiyle tamamlanırsa "farklı düşünmeye yönlendiren" ifade kullanılmış olur?

- A. ve okula gidiyorlar.
B. böylelikle trafik kurallarına uyuyorlar.
C. trafik düzenini bozmuyorlar.
D. ancak kırmızı yansaydı geçemezlerdi.

5. Aşağıdaki tümcelerinin hangisinde, bir düşüncenin farklı yöne gitmesi **sağlanmamıştır**?

- A. Seninle parka gidelim veya evde oturalım.
B. Kendimle yarışırım, başkalarıyla değil.
C. Ütü yapacaktım ama elektrikler kesildi.
D. Kapı çalındı ancak kapıyı açtığımda kimse yoktu.

4. **Destekleyici ve açıklayıcı ifadeler** : Anlatımlarımızın daha inandırıcı olması için destekleyici ifadeler kullanır, ileri sürdüğümüz görüş ve düşüncelerin benimsenmesini sağlamaya çalışırız. Daha anlaşılır anlatımlar için de açıklayıcı ifadeler kullanırız.

Destekleyici ve açıklayıcı ifadeler → özellikle, hatta, mesela, örneğin, örnek, örnek olarak, gibi, benim de düşündüğüm gibi, açıklamak gerekirse, açıkçası, başka bir deyişle, yani, doğrusu, bundan dolayı, bu sebeple, çünkü...

* Aşağıdaki boşlukları yukarıdaki tabloda verilen uygun ifadelerle tamamlayınız.

- Denizde yaşayan hayvanlara deniz yıldızı, yunus, denizanası _____ denizatını bile örnek gösterebiliriz.
- Dengeli beslenmek önemlidir _____ düzenli beslenmeliyiz.
- Yaz meyvelerini çok severim _____ şeftaliji.
- Bazı gıdalar sağlıksızdır, _____ sağlıksız gıdaları tüketmemeliyiz.
- Doğal besinleri tüketelim. _____ meyve, sebze, süt ve süt ürünleri...
- Okulda her zaman uymamız gereken kurallar vardır. _____ koridorlarda koşmamak, derse geç girmek.
- Etlı yemekleri _____ ızgaraları çok severim.
- Arkadaşlarımızla iyi geçinmeliyiz _____ onlara karşı daha hoşgörülü olmalıyız.
- Doktorun verdiği iğneleri yaptırmak istemiyor _____ korkuyor.
- Her yerde aradım _____ kitapların arasına bile baktım.
- Çevre kirliliğini önlemek için bizim de yapabileceğimiz birçok şey vardır. _____ plastik torbaları kullanmamalıyız.
- Hava bugün yağışlı _____ pikniğe gidemeyiz.
- Hiç kimseye sesimizi yükseltmemeliyiz _____ nazik olmalıyız.
- Basketbol, futbol ve voleybol takım olarak oynadığımız oyunlara _____ olarak verilebilir.
- Her gün kitap okuyorum, etkinliklerimi yapıyorum _____ planlı çalışıyorum.
- Ahmet çok hastaydı _____ durumu iyi değildi.
- Dün gece hiç uyuyamadım _____ bugün çok hâlsizim.
- Tavuktan yumurta, arıdan bal, inekten süt en sağlıklı gıdalardır. _____ doğanın bize sunduğu mucizelerdir.
- Sizi dün arayamadım _____ bana kızmayın.
- _____ ben bu planın içinde yer almak istemiyorum
- Bütün sınıf merak ediyordu, _____ bütün okul meraktan ne yapacağını bilmiyordu.

1. Aşağıdaki seçeneklerden hangisinde destekleyici ve açıklayıcı ifadelerde kullanılan sözcüklere yer verilmiştir?

- A. mesela, açıkçası, yani, örneğin
- B. fakat, çünkü, ama, öyleyse
- C. göre, açıkçası, sonuç olarak, veya
- D. ancak, çünkü, açıkçası, örneğin

2. Aşağıdaki tümcelerden hangisine "örneğin" sözcüğü getirilirse tümce anlamlı olur?

- A. Suyumuz sınırsız değildir ..... bir gün bitebilir.
- B. Dişlerini fırçalamalısın ..... diş ipi kullanmalısın.
- C. Dengeli beslenmek önemlidir ..... düzenli beslenmeliyiz.
- D. Temizlik türleri vardır ..... kişisel temizlik.

3. "Dostlarımızı iyi seçelim açıkçası ....."

Yukarıdaki tümceyi hangi sözcük grubuyla tamamlamak daha uygun olur?

- A. her gördüğümüz iyi bir dost olabilir.
- B. dostluk dediğimiz şey zor kurulur.
- C. dostlardan yana çok dertliyim.
- D. çevremizdeki herkes dostumuzdur.

4. Ders çalışmalıyım ..... eve erken gitmeliyim.

◆ Pastayı çok severim ..... çikolatalı pastayı.

★ Merve çok yorgun görünüyordu ..... bu yüzden ödevlerini bitiremedi.

Yukarıdaki tümcelerde boş bırakılan yerlere, sırasıyla hangi sözcükler getirilmelidir?

☐	◆	★
A. özellikle	kısaca	bu nedenle
B. bu nedenle	özellikle	kısaca
C. bu nedenle	kısaca	özellikle
D. kısaca	özellikle	bu nedenle

5. Hayvanları çok severim ..... köpekleri.

Ece'nin bu tümcesi hangi sözcükle tamamlanabilir?

- A. özetle
- B. açıkçası
- C. özellikle
- D. yani

6. Babama yardım etmek için yarın dükkâna gideceğim ..... Yarın sabah erken kalkmalıyım.

Aşağıdaki ifadelerden hangisi noktalı yere getirilemez?

- A. bu yüzden
- B. bunun için
- C. çünkü
- D. bundan dolayı

7. ★ Yağmur çok yağdı ..... sel oldu.

◆ Onu çok seviyorum ..... samimi davranışlarını.

✧ Seni burada gördüğüme çok sevindim ..... uzun zamandır görüşmemiştik.

⊗ Kuru yemişi çok severim ..... fıstığı.

Yukarıdaki tümcelerde boş bırakılan yerlerden hangilerine "özellikle" sözcüğü getirilmelidir?

- A. ★◆
- B. ★⊗
- C. ◆✧
- D. ◆⊗

8. (I)Arkadaşlar arasında zaman zaman tartışma çıkabilir. (II)Ancak sorunlar konu – şarak çözümlenmelidir. (III)"Hiç anlaşamayız, hep kavga ederiz." diyen pek çok insan gördüm. (IV)Açıkçası uygun iletişim yöntemi kullandıktan sonra anlaşmamak imkânsızdır.

Yukarıdaki paragrafın kaçınıcı tümcesinde açıklayıcı ve destekleyici bir ifade kullanılmıştır?

- A. I
- B. II
- C. III
- D. IV

5. **Duygusal ve abartılı ifadeler** : Anlatımlarımızda ilgiyi artırmak, dikkati çekmek veya güldürmek için **abartılı ifadeler** kullanırız.

İç dünyamızdaki duygularımızı, heyecanlarımızı, sevinç ve üzüntülerimizi ifade etmek için **duygusal ifadeler** kullanırız.

Duygusal ve abartılı ifadeler → sevinmek, üzölmek, kızmak, telâşlanmak, kaygılanmak, utanmak, sinirlenmek, neşelenmek, umutlanmak, gururlanmak, mutlu olmak, heyecanlanmak, sevgi, sıkıntı...

* Aşağıdaki tümcelerde abartılı ifade bulunanların başına "A", duygusal ifade bulunanların başına "D" yazınız.

- ( ) Kızını parkta kaybeden kadın çok üzgündü.
- ( ) Bir oturuşta yüz tabak yemek yer.
- ( ) O kadar sıcak ki, beynim pişti.
- ( ) Karne alacağımız için çok heyecanlıyım.
- ( ) Hakan'la Peri Bacaları'nda karşılaşınca çok heyecanlandım.
- ( ) Cebinde cüzdanını bulamayınca çok telaşlandı.
- ( ) Sınıfımız o kadar kalabalık ki iğne atsan yere düşmez.
- ( ) Kardeşim istediği oyuncak alınmayınca kıyameti kopardı.
- ( ) Gözyaşlarım sele döndü.
- ( ) Öğretmenimiz dünya kadar ödev verdi.
- ( ) Zavallı çocuğu o halde görünce içim burkuldu.
- ( ) Çocukluk arkadaşımı karşımda görünce içim içime sığmadı.
- ( ) Korkudan gözleri fal taşı gibi açıldı.
- ( ) Senden binlerce kere özür diledim.
- ( ) Teyzem uzun zamandır aramadığı için merak ediyorum.
- ( ) Dünya kadar kıyafetin var, birini seçip giysene.

- ( ) Zavallı kaplumbağaya çok üzöldüm.
- ( ) Annem ödevlerimi yapmadan dışarı çıktığımı öğrenince çok sinirlendi.
- ( ) Hava o kadar soğuktu ki kedi damdan dama atlarken dondu. ☺
- ( ) Kapının altında dev gibi bir köpek gördüm.
- ( ) Onun bağırması uzaydan bile duyulur.
- ( ) Arkadaşlarımla sohbet edince çok keyifleniyorum.
- ( ) Çocuklar neşe içinde, güle oynaya geziye gittiler.
- ( ) Araba kaymaya başlayınca yüreğim ağzıma geldi.
- ( ) Bin kere okudum, yine bir şey anlamadım.
- ( ) Canım ablam beni hep düşünür.
- ( ) Madencilerimiz için umudumuzu yitirmemeye çalışıyoruz.
- ( ) Öğretmenim çöpü yere attığımı görünce çok utandım.
- ( ) Sınav öncesi kaygımı yenmek için mücadele ediyorum.
- ( ) Türkçe defterimi kaybedince paniğe kapıldım.
- ( ) Gol atınca coşkumuzu gizleyemedik.
- ( ) Kadın dakikada bin kelime konuşuyor.

✱ Aşağıdaki tümceleri uygun *duygusal ifadelerle* tamamlayınız.

- Naz annesinin aldığı .....
- Kerem'in geçirdiği trafik kazasına .....
- Annem en sevdiğim yemeği pişirdiği için .....
- İlk defe uçağa bindiği için .....
- Selin bize geleceğini .....
- Ablam sinemaya .....
- İsteddiği oyuncak alınmayınca .....
- Hızla yaklaşan köpeği görünce .....
- Sirkteki hayvanların .....
- Güneşin ilk ışığıyla .....
- Öğretmenimle aniden karşılaşıncı .....
- En sevdiğim arkadaşım bize geleceğini söyleyince .....
- Öğretmenim sınav notlarımızı okumaya başlayınca .....
- Sınıftaki en yüksek notu aldığım için ailem benimle .....
- Araba aniden fren yapınca .....
- Okula başlayacağı ilk günü .....

✱ Aşağıdaki tümceleri uygun *abartılı ifadelerle* tamamlayınız.

- Temmuz ayının sıcağı bizi .....
- İsteddiği ayakkabıyı aldırılmak için .....
- Ona alınan hediyeyi görünce .....
- Söylediğinin yalan olduğu anlaşılınca .....
- Öyle acıkmıştı ki .....
- Kolumdaki saat öylesine parlaktı ki .....
- O kadar hızlı koşuyormuş ki .....
- Arkadaşını kırınca .....
- Bütün ülkeyi .....
- Öğretmenimizin anlattığı fıkraya .....
- Ağlamaktan gözleri .....
- Kaza sesini duyunca öyle korktum ki .....

1. Hangi tümcede **abartı** söz konusudur?

- A. Babam, yaptığı işten çok para kazanıyor.
B. Çocuk, sabahlara kadar ateşler içinde yandı, kıvrandı.
C. Ancak üç saat yürüdükten sonra köye varabildi.
D. Çobanın anlattıklarına köy halkından kimse inanmadı.

2. I. Ülkemizde okuma oranı düşüktür.

II. İnsanlar kitap okumak için zaman bulamadıklarını ifade etmektedirler.

III. Bu durum endişe vericidir.

IV. Oysa okumak, insan ruhunu besler.

Yukarıdaki tümcelerden hangisinde **duygusal** bir ifadeye yer verilmiştir?

- A. I B. II C. III D. IV

3. Aşağıdaki tümcelerin hangisinde **abartılı** bir ifade vardır?

- A. Bugün hava çok bulutlu olacakmıř.
B. Bunlar yağmur bulutu olmalı.
C. Uçağımız bulutların arasında yol aldı.
D. Bütün gün bulutların üstünde dolaştım.

4.

(1) Bu mahalleye taşınalı üç ay oldu. (2) Burası çok şirin, güzel bir yer. (3) Burayı çok sevdim. (4) Bu mahallede çok iyi komşularımız oldu.

Taner'in hangi tümcesinde **duygusal** anlam içeren ge vardır?

- A. 1 B. 2 C. 3 D. 4

5.

Gl

İnsanların toprağı kirletmesine sinirleniyorum.

Papatya

Bugün hava çok soğuk.

Karanfil

Çok güzel koktuğumu söylüyorlar.

Menekře

Hava kirliliğı bizi ldryor.

Gülfer, **duygusal** anlam ifade eden çieğı bahçesine dikecek.

Hangi çieğı dikmesi gerekir?

- A. Gül B. Papatya
C. Karanfil D. Menekře

6.

Keřke televizyon izlemek yerine ders çalışsaydım.

Can'ın tümcesinde hangi duygu vardır?

- A. kıskançlık B. mutluluk
C. kızgınlık D. pişmanlık

7.

1. Sıcaktan beynim pişti.
2. Önümüzdeki yıl sınavda daha başarılı olacağınımı umut ediyorum.
3. O kadar acıkmıştı ki bizi bile yiyebilirdi.
4. O kadar yavaştı ki kaplumbağaya onun yanında ğita sayılırdı.

Yukarıdaki tümcelerin hangisi tahtadan silinirse tümcelerin tamamı **abartı** anlamı taşır?

- A. 1 B. 2 C. 3 D. 4